# REABILITARE

---

**PREMIUL „APOLLO” — 1973, pentru cea mai bună nuvelă franceză de anticipaţie**

*de Gérard Klein*

Traducerea Vladimir Colin

L-am întrebat pe vecinul meu Rico, care era la a treia campanie:

— Ce zici? Am intrat în rahat? O să fim atacaţi?

Liniştit, fără a înceta să-şi mestece guma, a spus:

— Eşti nebun. În sectorul ăsta? Nu-i decît un cuib de şobolani.

Am chibzuit o clipă, apoi am zis:

— A doua planetă din jurul unui soare de tip G. Crezi că-s xenoşi acolo?

A ridicat din umeri.

— Poate. Poate că nu. Şi chiar de n-ar fi, în sectorul ăsta planeta nu ne poate folosi. Iar dacă le poate fi lor utilă e mai bine s-o curăţăm.

Am tăcut o clipă.

— Şi dacă sînt oameni acolo?

— Ei şi? Nu-s oameni ca tine şi ca mine, nu? Nu sînt umani.

După asta am amuţit pentru o bună bucată de vreme.

Mă gîndeam totuşi la făpturile care existau poate pe afurisita aia de planetă, şi la religia vieţii, şi mi-am spus că ar fi mai bine pentru toată lumea dacă nu s-ar afla nimeni, vreau să zic nici cea mai măruntă formă de viaţă, pe bolovanul ăla nenorocit. Şi pe urmă mi s-a interzis accesul la calculator pentru că aveau nevoie de el ca să analizeze teancuri de date privitoare la planeta de care ne apropiam şi pentru că evidenţa stocurilor putea să mai aştepte, şi n-am mai avut nimic de făcut. Aş fi preferat să mă înham chiar la o treabă idioată, dar era cu neputinţă, că trebuia să aştept instrucţiuni, sau aş fi avut chef să prind un hallu, dar în perioada de alarmă roşie vînatul e strict interzis.

Eram la popotă, la prînz, cînd s-a anunţat că pe planetă exista viaţă. Bănuisem asta de la bun început, de cînd am aflat că ne apropiem de o stea de tipul G, pentru că am prins destule noţiuni de astrobiologie tot stînd de vorbă cu tipi de meserie şi ştiu că, în nouă cazuri din zece, în jurul stelelor ăstora se află planete şi că viaţa se dezvoltă mai întotdeauna pe a doua sau a treia, socotind din centrul sistemului. Soarele nostru e o stea de tipul G şi tocmai de asta viaţa s-a ivit pe Pămînt şi pe Marte, unde însă n-a putut dăinui. Şi tot de aia s-a hotărît şi

comandantul să se năpusteastcă spre steaua asta. Ca şi noi, xenoşii nu se interesează decît de stelele de tipul G, chiar dacă nu pot trăi decît pe lumi cu mult mai reci decît Pămîntul, ca sateliţii lui Jupiter sau, la rigoare, ai lui Pluton. Astrobiologii spun că există poate forme de viaţă foarte diferite în jurul stelelor de alte tipuri, dar că, în afara oamenilor de ştiinţă, tuturor li se fîlfîie de asta pentru că n-avem mijloace să colonizăm asemenea planete şi nici măcar să punem piciorul pe ele. După război, zic ei, cînd om avea mijloacele necesare, om vedea. Deocamdată ne batem pentru stînci de un anume tip.

Interul difuza în trei dimensiuni o partidă de şah, joc care-i interesează pe mulţi dintre băieţii de aici, inclusiv pe mine. Fata care comenta partida şi-a cerut iertare că o întrerupe şi ne-a spus că o să vedem imagini ale planetei. Cum ne aflam încă la mai multe zeci de ore-lumină, imaginile n-aveau să fie decît bidimensionale. Dar în spaţiu, simţul volumelor se pierde, oricum.

Imaginea era netă şi clară. O planetă învîrtindu-se în spaţiu e întotdeauna impresionantă. Mai întîi n-am văzut decît un punct portocaliu, apoi un disc minuscul care a trecut încet spre mov, abia ciobit de un corn de noapte. Era normal, de vreme ce, ca măsură de prevedere, veneam din spatele soarelui în jurul căruia se rotea planeta. În principiu nu riscam nimic pentru că băieţii de la detecţie nu descoperiseră nici un semn de activitate inteligentă în toată gama undelor electromagnetice şi, cu atît mai puţin, dinspre tahioni, şi pentru că, dacă existau, locuitorii planetei nu trebuiau să dispună de o tehnologie prea avansată, în comparaţie cu a noastră sau a xenoşilor. Dar instrucţiunile sînt instrucţiuni. Să se fi aflat acolo astronomi şi tot n-ar fi putut repera nava RN 011 decît fiind al dracului de bine înzestraţi şi privind soarele în faţă. Mai apoi, bineînţeles, dacă ne apropiam mai tare, ar fi trebuit să le ocolim soarele depărtîndu-ne puţin de planul eclipticei, cel mai bun mijloc de a trece neobservaţi. Iar pentru ei atunci ar fi fost, oricum, prea tîrziu.

Dar nu mă gîndeam la toate astea. Priveam lumea care, aureolată de vata lunguiaţă a atmosferei, devenea încetişor albastră şi mă gîndeam la Pămînt. Îmi trecuse foamea.

Cei de lîngă mine încetaseră şi ei să mănînce. Nico, o fată drăguţă pe care, pentru cîte o noapte, îmi place s-o am din cînd

în cînd numai pentru mine, îşi răsucea aprig şerveţelul de hîrtie. Avea cearcăne sub ochi. Planetă mamă, jur că era aţîţatâ.

Dar nu-mi stătea gîndul la ea. Ca o maşină defectă îmi repetam într-una: Planetă mamă, fă să nu fie nimeni acolo.

Captatoarele sondelor le-au înlocuit apoi pe ale navei şi parcă am fi făcut un salt înainte de miliarde de kilometri. Planeta era enormă, ai fi zis că sîntem gata s-o atingem, albastră, dar de un albastru diferit de al Pămîntului, cu o nuanţă de mov şi, în haloul alb care o înconjura, cu o dungă portocalie. Totul încrustat în bezna spaţiului.

Imaginea de pe ecran s-a schimbat apoi. Patru planete dansau pe el, aceeaşi planetă de patru ori, văzută din patru unghiuri diferite de sondele care o apucaseră în cleşti. Noaptea, ziua, apusul, zorile. Polii şi ecuatorul, nu lipsea nimic. Şi, cu toate că sondele se mai aflau la milioane de kilometri, se puteau vedea norii, se întrezăreau mari întinderi pustii şi munţi şi largi suprafeţe de un verde muştar, care trebuiau să fie mări.

Şi-mi ziceam: Planetă mamă, fă să nu fie nimeni acolo.

Sus, în careul ofiţerilor, trebuiau să ştie deja, dar ne lăsau să fierbem în rahat, - un clenci psihologic. Pentru ca fiecare să ajungă să-şi spună în străfunduri: Planeta asta, dracu s-o ia, dacă n-o putem avea noi, n-o să-i lăsăm nici pe xenoşi s-o aibă.

Cînd eşti bărbat poţi dori o planetă aşa cum doreşti o fată. Şi poţi dori atît de tare o fată încît să preferi să crape mai curînd decît să fie a altuia. Nu a unui prieten, fireşte, dar a unui ticălos, un duşman, un xeno. Iar xenoşii se interesează de planete, nu de fete.

Şi apoi, dintr-o dată, am văzut vegetaţia ca un fel de spumă pe o coastă de munte, nu puteai fi sigur, pădurea trebuia să fie uriaşă ca s-o distingi la scara aia, pe ecran, diametrul aparent al planetei n-avea cu mult peste patru metri, şi îndată am văzut pe imaginea adiacentă o cocoaşă crescînd la marginea discului şi am crezut mai întîi că avea loc o catastrofă, o erupţie, ceva ce nu putea fi, dar am înţeles că era o lună şi am fost sigur că spuma era într-adevăr vegetaţie, o lună ca pe Pămînt, deşi parcă mai mică şi mai apropiată, cu ochiul liber era greu să-ţi dai seama, şi m-am întrebat de ce nu apăruse pînă atunci pe nici una dintre proiecţiile noastre, depindea de unghiul de înregistare sau mai degrabă nu, cei de sus nu voiau să aflăm de existenţa lunii decît la momentul oportun. Un soare de tipul G,

mări, o lună, - după astrobiologi, toate ingredientele necesare ivirii vieţii. E nevoie de mareele ce lasă să fiarbă o supă groasă pe fundul băltoacelor pe care le uită după ele. Cei de sus nu voiau să înţelegem prea repede. Ştiu că am învăţat şi noi cîte ceva şi că eram în stare să adunăm doi şi cu doi. Dar, înainte de toate, ţin să-şi spună povestea aşa cum vor.

Sigur, păstraseră pentru sfîrşit ce era mai de efect. Una dintre cele patru imagini a început să crească atît de repede încît le-a înghiţit pe celelalte trei şi marginile discului au dispărut. Cădeam ca o piatră, cineva a răsturnat un pahar şi am simţit un lichid fierbinte curgîndu-mi pe coapsa stîngă dar n-am zis nimic, n-am făcut nimic, iar Nico mi-a apucat mîna dreaptă şi am străpuns norii împreună, culorile s-au schimbat puţin din pricina filtrelor cu care sondele sînt echipate pentru a vedea şi prin vapori de apă şi am plonjat, plonjat; un fir trandafiriu a devenit un rîu mov şerpuind pe un fel de preş albăstrui şi am văzut nişte puncte mişcîndu-se în savana aia, gîngănii galopînd de parcă ar fi ştiut că le urmăream din străfundul spaţiului, dar nu, îşi vedeau doar de ale lor şi mi-am frecat coapsa stîngă şi Nico m-a strîns de-am crezut că-mi striveşte încheietura cu degetele ei, ca din întîmplare, am nimerit chiar peste un sat care nu semăna cu un sat, după cum era de aşteptat, cîteva movile de pămînt nu mai înalte decît o şalupă de salvare, împestriţate cu culori ţipătoare şi, la înălţimi diferite, străpunse de găuri. Şi ne-am apropiat şi mai tare, din pricina măririi imaginea a devenit mai puţin netă şi am văzut oamenii, nu băştinaşii, nu, de obicei se zice şobolanii, deşi termenul oficial e băştinaşii, iar în timp ce-mi simţeam mîna strivită de Nico mi-am spus poate că nu sînt mai inteligenţi decît castorii sau şobolanii, seamănă cumva cu nişte urşi şi, totodată, cu nişte canguri. Păreau acoperiţi de sus şi pînă jos cu o blăniţă albăstruie, de aproape aceeaşi nuanţă cu preşul savanei, rezultat probabil al unui proces evolutiv şi posibil mijloc de apărare împotriva unor răpitori şi aveau ceva ce aducea a mîini şi în mîinile astea, sau între fălci, ţineau instrumente sau unelte. Pe culmea unei movile l-am văzut pe unul reîmprospătîndu-i cu băgare de seamă zugrăveala, şi-a ridicat capul, n-avea ochi sau erau ascunşi în blana albăstruie şi şi-a deschis botul şi, planetă mamă, mi s-a părut că spune ceva şi că-l aud, un mîrîit, dar sondele se aflau la milioane de kilometri de sat, un geamăt stins lîngă mine, fireşte,

Nico, şi mi-a slobozit mîna.

Şi mi-am zis: Planetă mamă, am intrat în rahat pînă-n gît...

Deocamdată asta era tot. Sfîrşitul spectacolului. Oficial, sondele erau afectate altor treburi, procedau la relevee topografice. Cei care au fost în stare, au isprăvit să mănînce. Eu nu. Ieşind de la popotă m-am întîlnit cu unul care, după cum era tuns scurt şi după ţinuta reglementară, părea ofiţer. S-a încruntat la mine, a deschis gura, dar n-a zis nimic. Mi-am tras mecanic pînă la guler fermoarul bluzonului, de nu mi se mai putea vedea medalionul de pacifist, abia îl mai simţeam legănîndu-se, la capătul lănţucului, în dreptul stomacului, şi m-am mustrat că-l ascunsesem atunci cînd, la toaletă, după ce m-am uşurat şi m-am spălat pe mîini, am verificat dacă treselele-mi stăteau la locul lor. La dracu, omul ar trebui să poată arăta aşa cum e.

Mă aflam într-una dintre sălile de cultură fizică şi-mi lucram abdominalii sub gravitate triplă, ceea ce, vă rog să credeţi, nu-i de ici de colo, cînd comandantul s-a adresat întregului echipaj.

Îşi pusese uniforma de gală şi adoptase glasul de zile mari.

— Prieteni, a spus, pentru prima dată în cursul acestei campanii ne aflăm în faţa unei situaţii delicate şi complexe care, o ştiţi cu toţii, nu e totuşi fără precedent. Ea mă poate sili să vă cer, fără excepţie, cele mai mari sacrificii. Trăim cu toţii o clipă solemnă a istoriei omenirii, de vreme ce, o dată mai mult, am descoperit în univers o specie inteligentă, înainte de toate, ţin să-i felicit pe toţi ofiţerii, subofiţerii şi oamenii de echipaj, combatanţi şi tehnicieni, de pe RN 011 fără cooperarea şi abnegaţia cărora descoperirea n-ar fi fost cu putinţă. Fiţi siguri că Pămîntul e astăzi mîndru de voi.

Şi dă-i, şi dă-i. Cînd se porneşte aşa e în stare să vorbească ore în şir. Ştie, pentru că psihologii i-au spus-o aşa cum mi-au mărturisit şi mie în taină că, în medie, din trei fraze ale lui doar una e ascultată de cîte unul dintre noi. O aduce deci din condei în aşa fel încît să repete de trei ori acelaşi lucru, fără să bată prea tare la ochi. De fapt, e un tip destul de cumsecade. Ştie să închidă ochii la nevoie şi singura dată cînd l-am văzut altfel decît pe ecran mi-a strîns mîna. S-a uitat la medalionul

meu de pacifist şi a mustăcit. Prietenos. Cît pe ce să i-l dăruiesc, mai am o groază şi, dealtfel, cine vrea şi le face în ateliere. Dar mi-am zis că n-are cum să-l poarte. Pe bune.

Acolo, pe inter, părea destul de lehamitisit. Deloc datoria şi numai datoria, disciplina, sacrificiul, nu, lehamitisit. E cineva.

Am întrerupt gravitatea trei şi, ca şi ceilalţi, m-am prefăcut că-l ascult. Zicea:

— Peste cîteva ore sondele îşi vor fi încheiat opera de explorare de la distanţă şi vom şti tot ce se poate omeneşte şti despre locuitorii planetei. De pe acum însă sociologii au determinat gradul de civilizaţie al băştinaşilor pe care i-aţi putut vedea şi care constituie specia dominantă a acestei lumi. Se află încă la un nivel relativ scăzut. Aglomeraţiile lor cele mai importante nu reuşesc mai mult de cincizeci pînă la şaizeci de mii de indivizi. Trăiesc îndeosebi de pe urma vînătorii, din pescuit şi dintr-o formă originală de agricultură, cu amănuntele căreia n-are rost să vă plictisesc acum. Au o industrie puţin importantă. S-ar părea, zic s-ar părea, că n-au avut niciodată contacte cu exteriorul. Cercetările continuă pentru elucidarea acestui punct, a cărui importanţă o cunoaşteţi. Rezultă din toate acestea că sîntem teoretic în stare să-i ajutăm în mod considerabil, mai întîi pentru a asigura dezvoltarea băştinaşilor şi a-i face să facă un salt înainte de mai multe milenii, apoi pentru a-i echipa şi antrena în vederea confruntării cu un eventual invadator.

Bineînţeles că n-am ţinut minte toate astea, dar m-am dus după aia la arhivă şi am căutat discursul comandantului, într-atît mi s-a părut de frumos.

— Cu toate acestea, a spus, şi glasul parcă i s-a frînt, am şi avem cu toţii grave şi grele răspunderi. Faţă de Pămînt, faţă de specia umană, de rude, prieteni, de toţi cei ce vă sînt dragi. Ne aflăm în război. S-ar putea, zic s-ar putea, ca inamicul să fi reuşit să se infiltreze în rîndurile acestei populaţii, să fie pe cale s-o înarmeze, s-o antreneze şi s-o ridice împotriva noastră, cu toate că n-am manifestat nici o intenţie ostilă. S-ar putea să fie pe cale să le facă pe toate acestea, său măcar, într-un viitor nedeterminat, să fie în măsură să le facă. Ar dispune atunci de o bază formidabilă care i-ar îngădui să ne ameninţe direct avanposturile şi expediţiile.

Mi-am zis, în viitor pe dracu. Ăştia n-au văzut niciodată pe

cineva venind din spaţiu şi, în afara unui ghinion nemaipomenit, nici n-aveau să primească vizita nimănui. Sau nu înainte de o mie de ani. Cînd vom fi murit cu toţii. Dar vedeam unde voia să ajungă.

— Ne găsim, ştiţi bine, într-un sector pe care în nici un caz nu-l putem lăsa duşmanului, unde nu putem îngădui să rămînă nimic din ce i-ar putea fi de folos. E preţul cu care izbutim să apărăm Pămîntul şi prelungirile sale de atacurile lui. E deci posibil să fim nevoiţi să procedăm la cauterizarea planetei.

O spusese, planetă mamă, o spusese, şi cu aerul că-şi cere iertare. Oamenii ăştia nu ne-au făcut nimic şi nici nu-s în stare să ne facă un rău cît de mic, dar cum ar putea cădea cîndva sub stăpînirea xenoşilor pentru a ne scărpina la tălpi, mai bine-i zdrobim noi, preventiv, sub călcîie.

A adăugat:

— Bineînţeles, n-am căderea să-mi asum singur o asemenea răspundere. Transmitem pe Pămînt, din secundă în secundă, toate datele pe care le culegem. Reprezentanţilor lui calificaţi le incumbă luarea deciziei. Şi, cînd vom primi ordinul Marelui Cartier General, pentru salvarea planetei mame va trebui să-l executăm, oricare ar fi. Mă bizui pe faptul că fiecare îşi va face datoria şi vă mulţumesc pentru atenţie.

Un tip de lîngă mine, care se agita pe un cal mecanic, a zis cu un glas fără timbru, atît de fără timbru că n-am înţeles dacă era pentru sau contra:

— Plăcută treabă ne aşteaptă.

Eu n-am zis nimic. N-aveam nimic de zis. Ştiam ce avea să urmeze. Dar nu tot.

Ce-ţi lipseşte mai mult în cazuri dintr-astea e ceva cu care să te iei. Aş fi vrut să evadez, să mă îmbăt, s-o şterg în spaţiul interior pe care uneori îl găseşti plin de fel de fel de porcării, dar barem sînt porcăriile tale şi nu fac rău nimănui. Aiurea. Au raţionalizat pînă şi tranchilizantele, pentru că unii le iau cu pumnul şi intră în comă. Am încercat eu cu alcool, numai că vîră în el atîta antalc încît, chiar dacă nu-i schimbă gustul, uitarea rămîne pe fundul paharului. Ar mai fi muzica, dar pe timp de alarmă roşie nici vorbă să depăşeşti 80 de decibeli. Şi dacă umbli niţel pe la conexiuni maşina îţi şuieră politicos, îmi pare rău domnule, în împrejurările date nu vă e îngăduit să depăşiţi pragul de confort. M-am dus s-o văd pe Nico, dar cînd mi-a spus

că medalionul meu de pacifist îi zgîrie sînii şi n-am vrut să-l scot, mi-a făcut vînt.

Apoi a venit ordinul. Cauterizare.

Ne-am apropiat de planetă. Mult. Nu mai era cazul să luăm precauţii. Secundul a zis prin inter: Toţi necombatanţii care nu sînt de serviciu şi nu doresc să urmărească operaţiile pot rămîne în cabine.

Cum nu eram de serviciu, asta am şi vrut să fac, la început. Apoi m-am dus să văd. Dacă totul se petrecea oricum sub picioarele noastre, măcar să văd şi să ştiu. Nu se rade zilnic o planetă.

Frumos nu era. Dar totul mi s-a părut curînd fascinant. Operatorii serviciului de luat vederi îşi cunosc meseria. Lucrează pentru telejurnale, pentru arhive, pentru istorie. Pe marele ecran de la popotă au trîntit, în poliviziune şi trei dimensiuni, cîte şase imagini deodată. Nici nu mai ştiai unde să te uiţi. Pentru a nu supraîncărca structurile din cauza limitei lui Roche, nava survola planeta la o altitudine mijlocie de ordinul a douăzeci de mii de kilometri, dar era prea de-ajuns pentru a distinge perfect amănuntele, mai ales atunci cînd imaginile proveneau de la sonde, sau mai degrabă de la pirani, un fel de sonde mai mari, bine echipate pentru curăţire şi telecomandate din posturile de luptă. Piranii lucrează mult mai jos în atmosferă, trecînd uneori razant deasupra solului şi mi se întorcea stomacul de fiecare dată cînd năvăleau spre cîte un munte, gata-gata să-l percuteze, bum, şi ocolindu-l impecabil în ultimul moment. Au început prin a curăţa oraşele, din considerente umanitare, mi s-a spus, pentru că în felul ăsta băştinaşii nu vor avea vreme să se îngrozească la gîndul că planeta lor e pe cale să explodeze. Îmi ziceam că au să intre în joc atomicele, dar nu, ţintele nu erau destul de importante şi calculatoarele logistice predică mereu economia de mijloace. Au răsturnat movilele cu proiectorul sonic, le vedeai tremurînd şi plesnind, desfăcîndu-se şi prăbuşindu-se, şi ce rămînea au ars cu raze termice. Am zărit puncte albastre alergînd spre cîmpie, erau atît de multe pe-alocuri că solul părea agitat de un freamăt, şi mi-am spus, seamănă într-adevăr cu nişte şobolani, dar nu dura niciodată prea mult pentru că razele îi ajungeau din urmă şi piranii lansau oricum în atmosferă grămezi de otrăvuri, îndeosebi produse destinate să catalizeze oxigenul, aşa încît aerul devenea

irespirabil, mort. Acolo, jos, şobolanii degeaba galopau. Nu le rămînea nici umbra unei şanse. Dar, sigur, n-aveau cum să ştie asta.

La început mi se pusese un nod în gît, dar treptat m-am destins şi am comandat o cafea tare, nimic nu părea adevărat, în orice caz nu mai adevărat decît tot ce vedeam acasă la telejurnal, şi nu izbuteam să cred că eram într-adevăr acolo, că totul se petrecea chiar atunci, sub mine, apoi am simţit un fel de căldură şi mi-am zis, planetă mamă, sînt de faţă, asist la una dintre marile bătălii ale speciei umane şi, dacă scap, am s-o pot povesti nepoţilor şi poate chiar să scriu despre ea un articol sau o carte.

La drept vorbind, în clipa aia trebuie să fi fost vreo zece mii la bordul lui RN 011 care-şi spuneau exact acelaşi lucru.

Mi-am băut cafeaua dintr-o sorbitură şi am încercat să-mi analizez sentimentele, aşa cum ni s-a recomandat la universitate, în cursul stagiului de trei săptămîni consacrat creaţiei literare. Mi-am dat însă seama că n-aveam ce analiza. Mă uitam la cele şase imagini care, cu mici deosebiri, povesteau mereu acelaşi lucru şi nu simţeam nimic. De parcă întreg creierul mi s-ar fi adunat în fundul ochilor. Îmi spuneam că o mulţime de inşi ar găsi cuvintele potrivite pentru a evoca tragismul situaţiei, sfîrşitul unei civilizaţii, moartea unei specii şi ar scoate exclamaţii cu privire la puterea omului sau urlete de mînie sau ar fi în stare să stoarcă din ochii cititorilor lacrimi cît să ridice nivelul oceanelor, et tutti quanti. Atunci m-am uitat la ceas şi am văzut că trecuse exact o oră de la începerea operaţiilor.

Cineva m-a bătut pe umăr şi l-am recunoscut pe Tad, un sergent artilerist prieten. În genere relaţiile dintre combatanţi şi tehnicieni nu prea sînt bune din pricina spiritului de corp şi pentru că primii îi consideră pe tehnicieni drept civili care şi-au găsit un loc călduţ, atunci cînd, de fapt, înfruntăm exact aceleaşi riscuri. Dar, dat fiind că sînt lipsit de prejudecăţi, mi-am făcut prieteni în toate unităţile şi am putut băga de seamă că, la drept vorbind, combatanţii îi cam invidiază pe tehnicieni pentru cunoştinţele lor superioare şi dispreţul lor vine mai cu seamă de aici. În faţa unuia ca Tad mă feresc să-mi etalez ştiinţa, dacă nu mi-o cere, şi aşa îmi explic bunele noastre raporturi. Apoi Tad ţine la pacifişti. Spune că respectă toate formele de curaj şi că şi

cel al opiniilor e o asemenea formă. Mi-a mărturisit odată cît îi pare de rău că în unitatea lui nu se află nici un pacifist.

Tocmai îşi terminase prima tură, avea dreptul la o pauză de un sfert de oră şi trecuse pe la popotă să ia o ceaşcă de cafea, cu gîndul să se mai destindă. Am pălăvrăgit despre una, alta, tot fleacuri lipsite de însemnătate, şi abia dacă, din timp în timp, arunca o privire spre ecrane. După zece minute s-a ridicat şi mi-a zis:

— De aici nu prea vezi mare lucru. Dacă vrei, hai cu mine. Să-ţi dai seama cum arată totul, de fapt.

N-am decît o insignă albastră, dar cînd am ajuns la intrarea secţiunii de luptă care, în mod normal, mi-e interzisă, i-a spus tipului de gardă:

— Vezi-ţi de treabă, e un prieten. Dacă te ia careva la întrebări trimite-l la mine.

Celălalt n-a mai insistat.

Ne-am suit într-o colivie care s-a integrat într-un lanţ, modelul semăna cu al metroului de pe Pămînt, dar era mai rapid. Cea mai mare parte a coliviilor mergînd în ambele sensuri era plină cu inşi care stăteau paşnic la taclale sau se salutau, cînd dădeau peste vreun prieten. Cum erau mai toţi în ţinută de campanie mă cam făceam mic pentru că eram în salopetă şi aveam părul lung, dar nimeni, ca să zic aşa, nu s-a uitat la mine. Mi-am vîrît totuşi medalionul la adăpostul bluzonului zicîndu-mi că nu era locul şi nici momentul să fac prozelitism.

Să tot fi mers ca la un kilometru cînd am coborît şi am străbătut un şir nesfîrşit de galerii. După care am ajuns la cabinele de luptă. Crezusem întotdeauna că sînt instalate de jur împrejurul navei, dar nu mai eram atît de sigur. Nimic prea spectaculos. Uşi dînd spre încăperi cu plafonul jos, scăldate într-o lumină albastră şi din care răzbăteau glasurile unor tipi rostind şiruri de cifre şi litere. Sau făcînd schimb de bancuri într-un jargon ininteligibil. Fiecare meserie cu limbajul ei.

Şi Tad m-a împins apoi într-o cabină, tipul pe care venea să-l schimbe a mîrîit ceva în legătură cu punctualitatea, dar, din două vorbe, Tad l-a pus cu botul pe labe, s-a aşezat într-un fotoliu confortabil, şi-a potrivit pe cap un fel de cască, a verificat înclinarea scaunului şi şi-a vîrît mîinile într-un fel de mănuşi. Avea înainte tot soiul de ecrane dintre care doar unele arătau peisajul, celelalte fiind acoperite cu cifre şi curbe pe care,

datorită formaţiei mele, le-aş fi putut interpreta, dar nu-mi era capul la ele.

În picioare, în spatele lui Tad, niţel adus din spinare, încercam să nu ating nimic. Piranul pe care-l pilota la mii de kilometri depărtare survola un ţărm destul de pustiu, apoi a luat-o într-o parte pentru că primise probabil în cască noi instrucţiuni, am sărit peste nişte faleze şi ne-am năpustit asupra unor mărăcinişuri ruginii de un model pe care nu-l mai văzusem şi care-mi înţepau ochii numai privindu-le. Apoi a încetinit şi ne-am pomenit chiar deasupra satului. Aidoma celui dintîi pe care-l văzusem, doar că peisajul era altul şi nu putea fi confundat. Băştinaşii nici nu observaseră piranul. Era normal, de vreme ce, la viteza la care ajunsesem, zgomotul sosea cu întîrziere. I-am depăşit atît de repede că n-am prea putut vedea ce făceau, în afară de faptul că, în jurul unui foc, parcă tăiau în bucăţi un fel de animal şi, ciudat, pîntecul lui deschis părea plin de boabe sau de vietăţi mărunte. Pentru o secundă mi-am spus că Tad o să-i lase în pace, dar a amorsat un viraj, o curbă strînsă, într-adevăr impecabilă, frînînd totodată brusc şi atunci i-am văzut pe băştinaşi atît de bine de parcă ne pregăteam să le strîngem mîna şi jur, planetă mamă, că nu aveau ochi. Dar, într-un fel sau altul, ne reperaseră şi s-au împrăştiat care încotro şi mi se pare că l-am auzit pe Tad zvîrlind printre dinţi:

— Hai să te distrez niţel.

L-a prins pe unul în cadru, a meşterit ceva apăsînd pe un buton şi am văzut un penel de lumină roşie atingîndu-l pe băştinaş, un zigzag rapid, şi tipul, nu, şobolanul a căzut la pămînt în două bucăţi, ca tăiat cu un brici. Ţîşnea din el în toate părţile şi, planetă mamă, cel puţin nu era roşu şi mi-am spus că probabil au aramă în sînge, nu fier ca noi, pentru că bătea în albastru. Şi cele două bucăţi continuau să se zbată şi mi-a venit să borăsc, dar mi-am atins medalionul de sub bluzon şi am rezistat zicîndu-mi e ultima dată, ultima dată, mişcarea noastră o să învingă şi o să punem capăt porcăriei şi, oricum, trecusem de bucăţile tipului şi, cu o singură trăsătură de penel, Tad tocmai lichidase o duzină dintr-o lovitură. Şi-a întors capul spre mine şi mi-a văzut mutra, şi a zis:

— Ştii, i-aş putea rade pe toţi dintr-un foc, dar, cum tot trebuie s-o mierlească, măcar sa ne distrăm. N-au răgazul să sufere şi pe urmă sînt şobolani, simpli şobolani. Nu vrei să-

ncerci?

M-a apucat şi m-a zvîrlit, lîngă fotoliul lui, într-unul pe care nici nu-l văzusem din pricina ecranelor, mi-a vîrît în mînă o manetă şi a zis:

— Eu pilotez, tu-i cureţi. Ai să vezi, e uşor. Prinzi obiectivul pe ecran, în faţa ta, în centrul vizorului, sucind maneta şi apăsînd pe buton la momentul potrivit. Ai mai făcut probabil asta la jocurile mecanice, nu? Stai să-ţi cadrez ceva mişto.

Şi m-a dus chiar deasupra unui băştinaş care ţopăia prin mărăciniş împingînd în faţă o droaie de pui de şobolan. Jumătate-urşi, jumătate-canguri, cum am mai spus, şi cei mici aduceau şi mai mult a canguri. Planetă mamă, mi-am spus, e o muiere cu plozi, şi năvăleam spre ea şi mi s-a părut că o s-o izbim şi nu ştiu ce m-a apucat că am apăsat pe buton, era moale de parcă mi-aş fi afundat degetul în unt, şi n-am nimerit-o, vreau să spun că am atins-o la o labă şi a căzut la pămînt zbătîndu-se şi mi-am spus că n-o pot lăsa aşa şi am mişcat maneta şi de data asta am lovit-o în plin, am tăiat-o în două şi, planetă mamă, am văzut ieşindu-i din rană sau dintr-un buzunar, dacă era făcută ca un cangur, ceva cît un purice şi care sărea cît putea şi Tad i-a venit de hac. Ca şi celorlalţi, că eu plîngeam în hohote şi nu mai vedeam nimic.

Iar Tad mi-a vorbit ca un prieten:

— Nu pune la inimă. Auzi, se curăţă cu toţii, oricum. Şi nu sînt o javră. Eu n-o lungesc, ca alţii. Lucrez curat. Nu-ţi place să vînezi, cu atît mai rău pentru tine.

Şi, ca să-mi facă plăcere, a ars totul dintr-o lovitură, pe kilometri pătraţi. Şi a mai zis:

— Auzi, nu ştiam, iartă-mă, ar fi trebuit să-mi dau seama. Sigur, trebuie să te obişnuieşti.

Şi eu i-am zis:

— Nu eşti tu de vină, Tad, nu eşti tu de vină.

Şi am rămas să privesc pentru că Tad trebuia să-şi termine tura înainte de a mă însoţi, că n-aş fi ştiut să găsesc drumul în partea aia a navei, de două ori mai mare decît Manhattan, pe care n-o cunoşteam şi unde riscam să dau de bucluc. Dar, pentru că mi-e prieten, Tad n-a mai căutat satele şi s-a mulţumit să lanseze bombe catalizatoare peste păduri şi mi-era totuna să le văd putrezind dintr-o dată, toamnă şi iarnă în

acelaşi timp, şi chircindu-se într-o cocă albă-albăstruie care, de sus, te făcea să te duci cu gîndul la zăpadă. M-am uitat la ecranele acoperite cu curbe şi cifre şi am început să pricep şi, cînd s-a scurs ora, ştiam că jos nu mai rămăsese nimeni. Nici un băştinaş. Nici un şobolan. Şi am crezut că totul se terminase. Dar nu era decît începutul.

Îmi simţeam nervii atît de zbîrliţi că m-am îndreptat spre Parcul Central. Ceea ce mi-a făcut bine şi mi-a dat de gîndit, pentru că am regăsit acolo Pămîntul, iarba, florile, pomii Pămîntului. Şi un soare adevărat planînd pe un cer de azur, cu exact nouraşii albi de care era nevoie, curaţi şi cu margini rotunjite. Aici e totul adevărat, nici urmă de imitaţii cum vezi tot mai des prin parcurile de pe Pămînt sub pretextul că plasticul nu se uzează şi cere mai puţină muncă de întreţinere. Aici îţi poţi înfige degetele în pămînt şi-ţi poţi mînji mîinile, poţi culege un fir de iarbă ca să-l mozoleşti între dinţi. Există locuri unde poţi tunde iarba chiar tu sau învăţa să cureţi pomii de uscături, sub îndrumarea unor grădinari. Uneori capeţi autorizaţia să culegi cu mîna ta un fruct, un măr roşu tot sau o pară grea căreia, doar privind-o, îi simţi zeama dulce curgîndu-ţi pe bărbie sau, într-altă parte, una dintre lămîile verzi care-ţi strepezesc dinţii, dar care, cînd le sugi, te fac să crezi că în viaţa ta n-o să-ţi mai fie sete.

Parcul nu-i foarte mare, dar e atît de bine pus la punct încît, după cîţiva paşi, ai impresia că nu are margini şi că în jurul tău se întinde întreaga planetă. Te poţi tăvăli în iarbă sau pe muşchi şi, cam pe peste tot, dai de colţuri liniştite unde poţi veni cu o fată sau un băiat, după cum, e cazul, în funcţie de sex.

Mă plimbam pe acolo aproape singur, dată fiind alarma, şi-mi ziceam că ăsta era Pămîntul şi că făcea să-l aperi, chiar dacă ştiam că parcul de-aia fusese făcut şi că nu era adevărat, în cele mai multe locuri de pe Pămînt, dacă zgîrii solul, îţi toceşti unghiile pe beton şi înainte de a urca la bordul lui RN nu văzusem pomi decît în ciubere. Dar îmi ziceam că ăsta era adevăratul Pămînt, ideea de Pămînt, paradisul terestru, mă rog, şi că atunci cînd porcăria de război se va sfîrşi va trebui să facem să fie peste tot aşa, o grădină care să nu semene a grădină. E acolo un loc aproape lipsit de vegetaţie, numai nisip greblat cu grijă şi pe care nimeni n-ar îndrăzni să pună piciorul,

iar prin mijloc şopoteşte un fir de apă printre pietre năpădite de muşchi, ai jura că sînt acolo de o mie de ani sau mai mult, chiar dacă ştii că RN-ul n-a fost construit şi armat decît de mai puţin de douăzeci de ani. Te aşezi pe mal, pe o bancă de lemn şi aştepţi, nu mai ai chef nici să gîndeşti, asculţi tăcerea, nu mai vrei nimic, uiţi de necazuri şi ţi se pare că eşti nemuritor. Timpul parcă încetează să se scurgă, pînă în clipa cînd îţi spui, moaşă-sa, întîrzii la intrarea în tură. Se pare că japonezii au amenajat locul ăsta, ca şi tot Parcul dealtfel şi, credeţi-mă, sînt ai naibii de tari, mai tari decît artiştii noştri care umblă cu bucăţele de metal, cu sunete şi culoare. Ăştia au lucrat cu Pămîntul, cu înseşi materialele Pămîntului şi, cînd te-ai făcut una cu peisajul, ştii că merită să aperi Pămîntul cu orice preţ, şi ăsta-i clenciul psihologic, dar degeaba-ţi mai dai seama, că te-ai şi lăsat prins. Am văzut o gînganie, un fel de buburuză care alerga prin iarbă printre pantofii mei şi, pentru nimic în lume, n-aş fi strivit-o. Nu pentru că sînt pacifist şi nici măcar din cauza religiei vieţii. Ci pentru că venea de pe Pămînt.

Ca şi mine.

Pe urmă, dar am văzut totul doar de la popotă sau mi s-a povestit, pentru că a durat zile şi zile şi mai şi trebuia să dorm din cînd în cînd, au dărîmat munţii şi au evaporat mările. Au sfîşiat atmosfera şi au trimis-o să se piardă în spaţiu. Au curăţat planeta cum ai coji un măr şi am văzut marile segmente ale continentelor plutind în derivă pe magnă ca piesele detaşate ale unei carapace. Şi vă jur că era frumos, roşul şi castaniul şi negrul ăla, şi-aş fi vrut să fiu pictor ca să aştern totul pe hîrtie şi mi-a părut rău că n-am urmat mai serios cursul de grafică, la universitate. Apoi i-am spus că totul era fixat pe holograme şi că pictura realistă nu mai rentează cam de multişor.

Vă întrebaţi poate de ce şi-au dat atîta osteneală, dar e logic. Dacă planeta ascundea materii prime, xenoşii nu trebuiau să profite de ele. Şi, după cum arăta pe măsură ce zilele treceau, acum n-ar fi îndrăznit nici să se apropie de ea. Ai noştri ar fi aruncat ei planeta în aer, dar le-ar fi luat prea multă vreme şi, pe de altă parte, careva mi-a spus că e o lege care interzice asta. Nu ştiu dacă-i adevărat, dar dacă o asemenea lege există, eu sînt pentru.

Şi-apoi ne-am depărtat, ne-am depărtat mult şi, în cele din urmă, au început să arunce nişte chestii spre soare şi spaţiul

înconjurător ca să-l facă să emită raze otrăvitoare.

Abia începuseră, şi-i bine că i-a prins la început, că de pe Pămînt a sosit un mesaj.

Se înşelaseră.

Nu ai noştri, bineînţeles, cineva de pe Pămînt sau mai degrabă, de la Marele Cartier General din spaţiu. O poticneală între două servicii sau un ordinator rău programat sau o informaţie care făcuse un ocol şi se rătăcise. Află dacă poţi. Zona de frikill se mutase şi planeta abia meşterită se afla acum într-un sector prieten şi ai noştri erau tocmai pe punctul de a lua contact cu băştinaşii, dacă instructorii speciali aparţinînd unei alte arme nu se şi apucaseră de treabă. Băieţii ăştia sînt atît de secretaşi că se prea poate să-i fi curăţat împreună cu ceilalţi, fără să ne dăm seama.

Cînd am aflat, am rîs de m-am rupt. Toată munca aia pe degeaba. Fireşte, n-am ştiut dintr-o dată, dar s-a simţit un fel de nesiguranţă cînd operaţiile au fost, chipurile temporar, suspendate şi au început să circule tot felul de zvonuri. Pe urmă comandantul a mai ţinut un discurs şi arăta şi mai lehamitisit decît prima dată şi a zis că o regretabilă eroare fusese comisă fără ca nimeni de la bord să fie, bineînţeles, de vină şi că era cazul să fie reparată, procedîndu-se la o reabilitare.

Reabilitare. O vorbă pe care n-o mai auzisem în legătură cu o planetă, dar se pare că instrucţiunile prevăd un asemenea caz. Cauterizare, apoi reabilitare. Ordin, apoi contraordin. Aşa-i la armată. Numai că, în cazul de faţă, contraordinul venea cam tîrziu.

Comandantul ne-a spus că trebuia să se treacă la o reabilitare a-ntîia şi că se bizuia pe faptul că vom pune inimă în treaba asta. N-a adăugat, dar am aflat mai tîrziu pe căi neoficiale şi în genere bine informate, că afacerea risca să declanşeze un tămbălău monstru pe Pămînt, că fusese numită o comisie de anchetă şi comandantul putea să-şi piardă gradele, ba să se şi pomenească la zdup pînă la sfîrşitul zilelor lui. Şi noi cu el, sau măcar să fim încondeiaţi. Nu că am fi fost de vină, dar în cazuri dintr-astea trebuie să se găsească repede un ţap ispăşitor şi cel care o ia pe coajă e întotdeauna acarul. Ar fi fost destul ca, înconjurată de ziarişti, comisia de anchetă să debarce val-vîrtej pentru ca povestea să ia proporţiile unui scandal stelar

de mărimea întîia. Opoziţia, normal, ar fi profitat cît ar fi putut şi ar fi luat în braţe genocidul inutil, iar ca să iasă basma curată, guvernul ar fi făcut să cadă ceva capete.

Aşa că era preferabil să se reabiliteze pe şest şi în viteză. A reabilita o planetă înseamnă să pui lucrurile la loc, exact cum le-ai găsit. La început, dată fiind starea bolovanului, n-aş fi zis că se poate, dar la bordul unei nave ca RN 011 se află tot soiul de chestii şi, cum v-am spus, cazul fusese prevăzut.

Mai întîi s-au apucat să recupereze toate rachetele pe care le trimiseseră spre soare şi spaţiul înconjurător şi s-au dat peste cap ca să neutralizeze efectele cîtorva, ajunse cam prea devreme la ţintă. Apoi s-au apucat să dragheze spaţiul pentru a aduna cît mai multă atmosferă şi vapori de apă, ca să nu fie nevoiţi să consume prea mult din rezervele de la bord. Cum moleculele n-avuseseră răgazul să ajungă prea departe au izbutit cam în proporţie de 99,9%. După asta au pus la loc continentele, cu o aproximaţie de un milimetru. Cel mai greu a fost să resudeze plăcile ca lumea şi să evacueze toată căldura suplimentară pentru a îngădui atmosferei să se menţină şi vaporilor de apă să poftească să se depună frumuşel în scobitura oceanelor. A plouat acolo jos zile în şir, un adevărat potop care nu se putea compara nici cu cel mai afurisit muson de la tropice, de pe Pămînt, adevărate baloturi de apă, lacuri întregi prăvălindu-se din cer şi săltînd iar la kilometri altitudine pentru a sfîrşi prin a se cuibări în locurile potrivite...

Apoi s-au pus să refacă munţii şi, din fericire, existau arhivele pentru că aşa s-a putut pune totul la loc, pînă şi cel mai mic rîu, pînă şi cel mai neînsemnat gheţar.

Acum planeta începea şă arate într-adevăr bine. Din pricina marelui ecran nu mai părăseam practic popota, uitam să înfulec, să dorm şi să mă distrez. Cînd Nico a venit să mă ia de mînă zicînd că, la urma urmelor, nu-i pasă de medalionul meu, am urmat-o totuşi pentru că nu voiam să creadă că-i purtam pică. Mă simţeam minunat de bine, în pace cu toată lumea. Reabilitarea era într-adevăr o treabă pe cinste. Dar în cabina ei am cerut să pună în funcţiune ecranul şi n-a protestat şi pentru o clipă mi-am dorit ca planeta să fie botezată Nico, de vreme ce n-avea un nume ca lumea, numai un mişmaş de cifre şi litere. Era o idee aiurea, bineînţeles, că nume nu se dau decît prelungirilor Pămîntului, cînd sînt populate, dar pe moment mi-

am zis că o să urmez calea ierarhică supunîndu-i comandantului propunerea. Apoi am lăsat-o baltă.

După asta a trebuit să muncesc ca un apucat pentru că urmau să apeleze serios la stocuri şi să omoare sintetizatoarele ca să reconstituie pămîntul arabil şi, dedesubtul lui, resursele naturale. Nu era un fleac, o planetă e o ditamai chestie şi mai eram şi presaţi de timp. Am luat amfetamine şi am tras pînă la douăzeci de ore din treizeci. Dar n-am auzit să se fi plîns careva. Din pricina lipsei de personal m-au numit pe post de programator de seria A, dîndu-mi să înţeleg că, dacă o scot cu bine la capăt, viitoarea sesiune nu va mai fi decît o formalitate. Vă închipuiţi că am dat din mine cît am putut. Le-am făcut un metagraf de restructurare ecologică de ţi-era mai mare dragul. Cînd s-au prins şi astrobiologii în horă abia dacă au avut ce retuşa la el.

Dispuneau de prelevări făcute înaintea cauterizării, aşa că nu le-a fost prea greu să furnizeze vegetaţie din abundenţă, dar, din lipsă de timp, s-au hotărît să planteze totuşi, pe cea mai mare parte a pămînturilor arabile, nişte imitaţii care aveau să se autoelimine în cîteva zeci de ani lăsînd treptat locul vegetaţiei adevărate. La capitolul păduri, în special, nu se putea proceda altminteri. Plecînd de la specimenele recoltate, au reprodus, de asemenea, în mare viteză, toată fauna, fără să neglijeze nici gîngănii care, din punctul meu de vedere, puteau fi în mod obiectiv calificate drept ploşniţe şi păduchi. Iar toate astea în proporţiile exacte, indicate de arhive. Necazuri n-au avut într-adevăr decît cu fosilele pe care nu le puteau produce în cantităţi suficiente şi nici reintroduce, peste tot, în locurile potrivite. L-am auzit pe unul hlizindu-se şi zicînd că planeta făgăduia să le pună o problemă a dracului de încurcată paleontologilor din viitor, dacă aveau să dea vreodată pe acolo. Dar fosilele, oricum, nu pot fi văzute de afară.

Cînd am izbutit să mă întorc la popotă ca să mă uit la marele ecran totul părea perfect. Ai fi zis că nu se schimbase nimic. Planeta semăna aidoma cu ceea ce văzusem prima dată. Aş fi jurat că toţi copacii, chiar imitaţiile, fuseseră plantaţi la locul lor şi că nu le lipsea o frunză, sau ce le ţinea loc de frunze. Gîngăniile puteau chiar înfuleca imitaţiile, aşteptînd ca adevărata vegetaţie să precumpănească din nou. Ca să-ţi dai seama de deosebire ar fi trebuit să utilizezi un microscop.

Totul era perfect, în afara unui amănunt.

Credeam că au să se oprească aici pentru că, în ciuda posibilităţilor tehnicii, morţii nu pot fl înviaţi. Dar mă înşelam. Băştinaşii erau cei mai importanţi. Desăvîrşirea operei. Elementul indispensabil care, singurul, ne putea împiedica să ajungem în faţa curţii marţiale, odată întorşi pe Pămînt.

Notaţi că dispuneau de toate datele necesare. Chiar dacă le lipseau specimene, pentru că a lua prizonieri dintr-o specie nebeligerantă însemna să te ridici împotriva religiei vieţii, astrobiologii păstrau în memorie întregul capital genetic al băştinaşilor, inclusiv variantele, sociologii le ştiau pe de rost civilizaţia şi lingviştii cunoşteau cele mai mici nuanţe ale modurilor lor de comunicare. Iar tot ce lipsea putea fi lesne interpolat. Dar, dacă e uşor să reconstitui gîngănii, e mai complicat să reclădeşti o întreagă societate. Şi faptul cere, mai ales, timp. Din pricina perioadei de ucenicie. Dacă am fi avut înainte un secol sau două, sau măcar zeci de ani, s-ar fi putut încerca. Dar cu ziariştii care puteau năvăli de pe o zi pe alta şi pe care MCG îi ducea din ce în ce mai greu de nas nu se putea trage de timp.

Au avut loc o groază de discuţii ale căror ecouri, doar, au ajuns pînă la mine şi, în cele din urmă, ciberneticienii s-au pus pe treabă şi au început să producă băştinaşi în serie. Erau maşini, dar deosebirea apărea numai dacă li se deschidea burta. I-au fabricat în toate mărimile şi de toate sexele necesare, le-au îndopat ţestele cu tot ce trebuiau să ştie. Au fost reconstituite la fix drumurile şi potecile, oraşele şi satele în care au vîrît imitaţiile de baştinaşi, iar ele au început să funcţioneze de parcă nu s-ar fi petrecut nimic.

Cu aceleaşi obiceiuri, aceleaşi cunoştinţe, aceleaşi reţete de bucătărie şi aceleaşi feluri de a-şi da poalele peste cap. Dacă i-ar fi putut vedea, jur că pînă şi originalele s-ar fi lăsat înşelate.

Iar partea cea mai frumoasă era că fuseseră făcuţi mai solid decît băştinaşii adevăraţi. Cei pe care-i curăţasem nu durau în medie mai mult de cincisprezece-douăzeci de ani. Dar noii băştinaşi aveau să trăiască timp de secole, poate chiar mai bine de o mie de ani. Era obligatoriu, de vreme ce, fiind maşini, nu se puteau reproduce. Aşa că era preferabil să fie concepuţi zdraveni.

Pe chestia asta sociologii şi ciberneticienii s-au ciorovăit,

primii zicînd că rezultatul va fi o civilizaţie a dracului de statică şi ceilalţi că nu era sigur şi că, dealtfel, li se rupea în paişpe. A reabilita însemna să refaci la fix un moment dat, şi atîta tot. Iar astrobiologii i-au potolit pe toţi zicînd că, după război, cînd vor exista şi timp şi mijloace, s-ar putea înlocui maşinile cu băştinaşi biologici de sinteză şi că evoluţia va reintra astfel în drepturi şi că ar putea fi chiar îmbunătăţiţi, pe ici pe colo, pentru a-i face să facă un pas înainte de mai multe mii de ani, dar că pînă atunci, aşa cum se aflau, băştinaşii erau în stare să-şi joace rolul la perfecţiune, ba chiar să fie echipaţi şi antrenaţi, prin grija noastră, pentru a putea rezista în faţa xenoşilor.

În ce mă priveşte, tot ce vedeam, şi nu-i doar un fel de a spune, era că lucrurile fuseseră puse la loc întocmai, de parcă nici n-am fi venit vreodată pe-acolo, iar pacifiştii tocmai asta cer, şi cînd am plecat de-a binelea, fără să mai aşteptăm comisia şi ziariştii, şi cînd, flancat de Nico şi Tad, l-am văzut pe ecranul popotei pe tipul şezînd liniştit pe movila lui şi împrospătîndu-i zugrăveala, exact aşa cum făcuse cel pe care-l văzusem la sosire, şi cînd mi-am spus că, dacă are un pic de noroc, o să reziste o mie de ani, am început să dau apă la şoareci. Nici nu l-am auzit pe comandant mulţumindu-ne şi felicitîndu-ne şi spunînd că-i miroase a decoraţii şi avansări.

S-a făcut într-adevăr o treabă pe cinste. Şi puteţi fi mîndri de noi toţi, cîţi sîntem aici. Iată ce ţineam să vă povestesc de data asta.

Îmi rămîne să vă spun să nu vă faceţi griji pentru mine şi că m-ar bucura să am ştiri de la voi, mai ales de la surioară, că vă urez să recepţionaţi înregistrarea asta sută la sută şi că sper să nu suferiţi prea tare de pe urma lipsurilor.

*Vă îmbrăţişez pe toţi*.